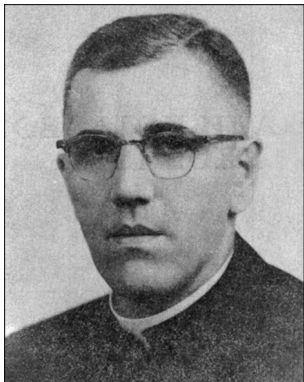

П. З. Гуцал

Нагаєвський Ісидор Дмитрович

НАГАЄВСЬКИЙ Ісидор Дмитрович (21. 06. 1908, с. Полівці, нині Чортків. р-ну Терноп. обл. – 07. 05. 1989, м. Парма, шт. Огайо, США) – історик, церковний діяч УГКЦ. Дійсний член НТШ (1968). Навч. у гімназіях у Чорткові (нині Терноп. обл.), Тернополі та Рогатині (нині Івано-Фр. обл.), випускні іспити склав 1929 в гімназії м. Бережани (нині Терноп. обл.). Закін. Греко-католическу богословську академію у Львові (1934). У 1935 рукопоклад. на священника. Служив у с. Могильниця і Залав'є (нині обидва – Тереховлян. р-ну Терноп. обл.), від 1937 – у с. Білявці (нині Бродів. р-ну Львів. обл.). За нац. патріот. діяльність ув'язнений польсь. владою у липні–вересні 1939 в таборі у Березі Картузькій (нині м. Береза Брест. обл., Білорусь). Уникаючи арешту органами НКВС УРСР, в грудні того ж року перейшов до окупов. нім. військами Польщі. Душпастирював і водночас був культ.-осв. референтом в Укр. допомоговому комітеті у м. Грубешів (нині Люблін. воєводства). Навесні 1941 заарешт. ґестапо, але згодом звільнений. 1943–45 – капелан дивізії «Галичина». Від літа 1945 – священник у таборах для інтернованих в Італії. 1947 емігрував до США. Служив у парафіях шт. Пенсильванія, Нью-Джерсі, Флорида та Огайо. Редагував ж. «Місіонар» (до 1959). У 1953 здобув докторат з філософії в УВУ у Мюнхені (Німеччина), де відтоді – проф. церк. історії, від 1957 – д-р ґабіліт. Від 1963 кілька років був проф. історії Укр. католического університету в Римі. Автор наук. праць з історії християнства та Церкви в Україні, історії України, книг на реліг.-морал. теми, проповідей, худож. біограф. повістей про пережите під час 2-ї світової війни: «Тернистим шляхом: Спогади священника про Березу» (1957), «Між двома війнами (1939–1941): Спогади» (1960, обидві – Філадельфія) і «Спогади польового духовника» (Торонто, 1985); ст. «Причинки до історії міста Бродів і околиць» та «Жмут споминів про Брідщину» в істор.-мемуар. зб. «Броди і Брідщина» (Торонто, 1988), рецензій тощо.

Належить до провід. укр. дослідників християн. Церкви та її істор. ролі в житті українського народу. Наук. розвідки Н. відзначаються глибиною осмислення і розкриття проблематики, широкою доказовою джерел. базою, послідовністю істор. логіки. Критично оцінював діяльність укр. політ. лідерів під час Укр. визв. змагань, прагнув об'єктивно з'ясувати причини поразки нац.-визв. боротьби на поч. 20 ст.

Основні праці

Католицька церква в минулому і сучасному Україні. Філадельфія, 1950; Батьки і діти: світла і тіні модерного виховання. Філадельфія, 1952; Л., 1995; Кирило-Методіївське Християнство в Русі-Україні. Рим, 1954; Рівноапостольна свята Ольга-Олена княгиня й володарка Русі-України: Істор. нарис до 1000-річчя її хрещення. Філадельфія, 1955; Рим і Візантія: Вселенська церква і патріарх Фотій: у 900-річчя роз'єднання Церкви. Торонто, 1956; Київський князь Дмитро-Ізяслав і Петрів престол в Римі: Істор. нарис. Йорктон, 1958; Нарис історії Галицької митрополії: у 150-річчя її відновлення. Філадельфія, 1958; Об'єднання церкви й ідея патріархату в Києві: Істор.-богослов. студія. Торонто, 1961; Стародавня Україна в світлі історичних пам'яток. Йорктон, 1961; History of Ukraine. Philadelphia, 1962; 1975; Історія Римських Вселенських Архієреїв. Мюнхен, 1964. Ч. 1; Рим, 1967. Ч. 2; Рим, 1979. Ч. 3; History of the Modern Ukrainian State, 1917–1923. Munich, 1966; Патріархати, їх початок і значення в Церкві та Український патріархат: Істор.-правна студія. Торонто, 1973; Лондон, 1976; Думки про істотні речі в нашому релігійному світогляді. Чикаго, 1975; Історія Української держави двадцятого століття. Рим, 1989; К., 1993; Християнська наука. Рим, 1991; Проповіді. Рим, 1991.

Рекомендована література

1. Самофал В. Грудка флоридської землі на свіжу могилу о. митрата д-ра І. Нагаєвського // Свобода. 1989, 6 лип.;
2. Сабол С. О. д-р І. Нагаєвський // Там само. 1991, 8 трав.;
3. Гуцал П. Літописець ХХ століття // Істор. календар'99. К., 1999;
4. Гулей Н. Вірний син України І. Нагаєвський // Шлях перемоги. 2001, 17 черв.;
5. Стрільчук В. Отець Ісидор Нагаєвський і Брідщина: штрихи до біографії // Брідщина – край на межі Галичини й Волині. Броди, 2013. Вип. 6.

Бібліографічний опис:

Нагаєвський Ісидор Дмитрович / П. З. Гуцал // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.]; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2020. – Режим

доступу: <https://esu.com.ua/article-71440>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).